

Očka, mami, kje ste?

Čas: med junijem in oktobrom 1945.

Kraj: vila Petriček v Celju; sedaj restavracija.

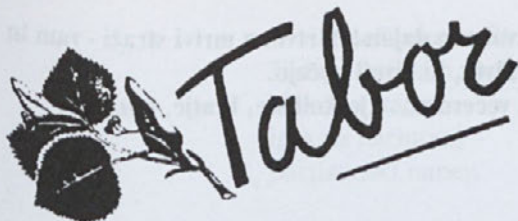
Tabor

Otroci, katerim boljševiki niso le pobili staršev, temveč so jih črnili kot izdajalce. Posnetek nam je priskrbel gospod Alojzij Šlajmar iz Kočevja, ki sedaj živi v Sydneyu. Tudi njegovi starši so verjetno končali v Teharjah. G. Šlajmar stoji v zadnji vrsti in je označen z trikotnikom.

VSEBINA

Ko se zmračí - Igor	49
Križa - Jca T. S.	50
Utrinek - Korošec	52
Vetrinje	55
Boji v samostanu Pleterje - Fr. Grum	58
Molitev v Teharjah - PIK, Argentina	63
Da ne pozabimo	65
V Šoštanju so odkrili devet prikritih grobišč - Zlatka Strgar	73
Domobranska prisega	74
Spominjam se - Pesnik spomina	76
Tako se je začelo na Gorenjskem - Franc Erpič	77
Teharski otroci - Ivan Ott	80
Logatec	86
Logaška klavnica	86
Spomini - V. Dolenjc	88
Dvigni se - Mirko Slak	94
Ljubezen do vseh	94
Tri za lahko noč	95
Darovali so	96

*Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!*

April-Junij 2007 • Ljubljana

Igor

Ko se zmračí...

Ko začutim v prsih svobodnejši udar srca, ko kri sproščeno potrka na stene žil, ko se misel, katero je dan vozljal v boleče sklopke. razvije - tedaj bratje, se vsa moja bit vrača med vas. Iščem vas, kličem vas, kjerkoli ste: v Rogu, Teharjah, Mozlju, Toškem breznu, Krimski jami, kjerkoli...

Nad vso Slovenijo se razpenja moja misel in drami vaša strohnjena srca zbira vaše bele kosti...

Vidim vas, bratje, vse, znane in neznane. Čete, bataljone in polke slovenske vojske gledam zmagoslavne, nepremagane. Izdali in pobili so vas, bratje, zahrbtno, hinavsko. - Premagali nikoli.

Ubili so vaša telesa, grobove vaše so steptali in zravnali - misli svobodne, ljubezni do domovine vam ubiti niso mogli. Ne v vas ne v narodu.

Vaša dediščina živi v srcih vseh poštenih Slovencev, doma in na tujem. Živi! In bo živela! Bratje, zato, da misel svobode živi, ste vi morali umreti. Telesno. Za čas in zgodovino niste mrtvi. Mrtvi nikoli ne boste Mi srkamo življenje iz vaše smrti. Živimo po vas, v vas zaradi vas, ker ste vi za nas, za narod živeli. In - umrli. Za narod, za nas.

Slovenska mladost, umorjena v najsijajnejšem poletu. Slovenska kri, prelita v sinjo pomlad.

Za vselej, slavni bratje. Kjerkoli ste, v Bogu uživajte mir, po nas sprejmite pozdrav. Mrtvi in živi smo eno. Smo slovenske čete, nepremagljive; smo udarni bataljoni, na pohodu. Za Boga! Za Slovenijo! Za vas bratje,

ki nam moč in življenje in svobodo dajete! Mrtvi na mrtvi straži - vam in domovini pozdrav! Pozdrav živih, ki živeti hočejo.

Ko se zmračí... večer za večerom... kjerkoli ste, bratje, pozdrav!
Vam, sinovi slave!

Jca. T. S.

Križa

Kamnito, prostrano dvorišče,
nad njim le košček neba.

V daljavi gozdovi, polja cvetoča,
pesem škrjančkov, poletna tišina...

Mi pa korakamo, zraka opiti,
strmimo v tla

in se sprašujemo:

»Je to domovina«?

Ujeti med štiri zidove -
smo mar zagrešili zločin?

»Tišina«! Kot bič

nas oplazi trdosrčen ukaz. Molčimo. V kotu mlaka krvi.
Še ni dovolj bolečin?

Opotekamo se.

Joj, za nas se je ustavil čas...

Korakamo v krogu,
eden po eden.

Na zamreženem oknu
puškina cev.

Molk, pošasten molk.
Tedaj - kri nam zledeni.
Nekdo v kapeli
igra na harmonij -
partizanski napev.

Da, križ ste vrgli med smeti!
A križ - nosimo mi!

Teharje - potopljeno taborišče

UTRINEK

Bil je tisti težki slovenski čas, ko je bila kroglja dražja kot človeško življenje, zato so nas pobijali s koli, krampi in noži.

Ko je mesec maj odcvetel, so nas prignali v teharsko taborišče smrti. Nas ni bilo strah naše prihodnosti. Na velikem kamnitem dvorišču je cvetel majnik, toliko je bilo nas svetlo plavih uniform.

Čeprav smo bili prevarani in prodani - to se bo nekako uredilo, žalostila pa nas je zavest, kako bo pri srcu domačim, posebno mami, ko bodo zvedeli za našo usodo.

»Kako, saj so vendar šli k Angležem«!

Sedemnajstega junija sem postal polnoleten. Takrat sem posebno mislil na mamo in stisnilo me je v srcu, da bi zajokal kot otrok.

Ko sem se pomiril, sem odločno sklenil, da štiriindvajsetega tega meseca, za moj god, ne bom več v tem peklu - naj pride karkoli!

Ali bom prost v naših svobodnih gozdovih, ali pa me zagrabijo in bom končal v mukah. To mi je bila sveta prisega!

Povedal sem bratu odločen sklep. Povedal sem tudi kuratu Polda Tone-tu, Šviglju, nadporočniku Pavliču, bratoma Mehletih, Dežmanu. Dejal sem jim, da obvestijo še druge, vendar strogo zaupno in neopazno.

Prišli so tudi Opeka, pa Zdešar in Debevec iz udarnega bataljona. Sede-li smo na zgrebenem kamenju v nepravilni vrsti. Kdor je govoril, je moral gledati predse, drugi pa smo prenašali tiho njegove besede. Bili smo namreč na ogled vsem.

Razdelili smo se v dve skupini: ena udari ob vходу, druga v skrajnem kotu.

Določili smo noč Sv. Alojzija (21. 6.), ko se bo luna dotaknila teharskih borštov.

Z divjim jurišem onemogočimo straže in udarimo mimo reflektorjev čez bodečo žico.

Mrzla planina (1120 m) v ospredju

-- In smo udarili!

Krogla me je zadela v desno stopalo. odskočil sem in drvel v temo. Pred menoj je nekdo tekel. V temi gozda nisem razločil, ali je naš, ali partizan - bil je kurat Tone. Stegnil je proti meni roko in tekla sva kot otroka po gozdu, čez progo, cesto, reko Voglajno in se ustavila pri razvalinah Celjskega gradu. Oddahnila sva se in gledala drug na drugega, saj ni res ---

Zahvalila sva se Bogu za rešitev in molila za domobrance, ki so ostali v krvavem ograjencu.

Pot sva nadaljevala preko zasavskih gozdov. Na Mrzli planini je bil kurat tako izčrpan, da se mu ni dalo več naprej. Po kolenih je drsal navkreber.

»Kaj če bi šla prosit kruha?«

Zdelo se mi je nevarno, svetoval sem mu, da bi počakala večera.

»Pa saj ljudje tu gori so dobri«.

Zmenila sva se, da bova govorila po srbohrvaško, če slučajno že vedo, za udar v Teharjah.

Ko sva prišla do hiše, je v veži gospodinja nekaj luščila.

»Mamca imate nešto da jedemo«? sem jo nagovoril.

Nemo je strmela vame.

»Morda je mutasta,« je podvomil Tone. »Imate malo kruha, jako smo gladni«?

Gledali smo se molče, sumljivo. V hipu pa se je pojavil na vratih terenc z naperjeno puško in se zadr: »Roke v vis«!

»Ne, o Bog«! -- Vse se je v nama podrlo.

Potem so naju bili kot vola, pljuvali v naju in naju zmerjali, misleč, da sva ustaša, ki so bili razbiti v Savinjski dolini.

Gnali so naju z dvema stražarjema proti Hrastniku na komando.

Čakal sem, da se približamo gozdu, takrat bova skočila.

Ko je poljska pot zavila v gozd, je Tone zavpil: »Zdej«!

Skočila sva vsak na eno stran, mimo presenečenih stražarjev. Krogle so spet švigale za nama, vendar nisem čutil, da bi me zadela. Ne vem, kako je bilo z kuratom, vrnil se ni.

Po vrhovih so goreli kresovi bil je štiriindvajseti junij.

Zagnal sem se čez veliko skalo v grmovje, ki je raslo spodaj. Stražar se je ustavil pred skalo in čakal. Šele v mraku je odšel, to sem sklepal po šumečem listju. Previdno sem tipal iz skritega grmovja, se spustil v dolino in se spet povzpел na drugi hrib. Na vrhu sem zaklical: »Toneee«! »Toneee«! --- »Toneeeee«! Samo odmev mi je odgovarjal v zvezdnati noči: ne - ne - ne ---

Do smrti truden sem se zleknil v resje in zaspal..

V jutranjem hladu sem se prebudil, se obrnil in pod seboj zagledal prepada.

Globoko spodaj so rasle smreke.

»Pa kam greš, vrzi se doli in bo konec trpljenja«! sem čutil nek glas.

Iz mraka pa je prihajala mama in me vabila z roko. Skočil sem in urno odšel na drugo stran hriba.

Devet dni sem taval do doma. Zadnjo noč sem moral preplavati Bistrico, deročo Savo in globoko Ljubljano. Slekel sem vojaško bluzo in hlače in ju zavezal na ramo, da me ne bi oviralo pri plavanju. Po nekaj zamahih v Savi, so mi valovi odnesli oboje.

Domov sem prišel v srajci in spodnjih hlačah, moker do kože. Ko sem potrkal na okno spalnice, mi je ata pritajeno, v strahu odgovoril: »Pridite jutri, podnevi«!

Z zadnjo močjo sem se uprl v okno in skočil na sredo sobe. Starša sta obstala odprtih ust, kot ukopana.

»Ježeš Marija, Ivan, ali si res ti«?

Mama me je privila k sebi in oče naju je oba močno objel.

»Mama, moja zlata mama«! Če bi mogel, bi v njenem objemu najraje umrl.

VETRINJE

V kratkem prinašamo zgodovinski potek dogodkov tistih usodnih dni leta 1945, sodbo pa najsi o vseh, vsak ustvari sam.

Četrtek, 24. maja;

Po odhodu srbskih četnikov so se začele širiti vesti, da bodo tudi vojaki slovenske narodne vojske prepeljani v Italijo.

Petek, 25. maja:

Koroški domačin je povedal, da je bil transport četnikov prepeljan na

Področje in skozi predor v Jugoslavijo. Nihče ni verjel novici. Možakar je bil aretiran zaradi širjenja alarmantne vesti.

Sobota, 26. maja:

Četniški poročnik Vujičić je pribežal v Vetrinje in poročal, da so bili četniki izročeni partizanom in da je ušel z Jesenic. Tudi njemu niso verjeli, kajti zaupanje v zaveznike je bilo preveliko, da bi mogli kaj takega verjeti.

Nedelja, 27. maja:

V Vetrinje je pribežal Ljotičev sin in povedal, da je ubežal iz transporta, ki je bil poslan v Jugoslavijo. Poveljstvo in predstavništvo taborišča je šlo na angleško vojaško poveljstvo povprašat, kaj je na stvari. Tam je dobilo ponovno zagotovilo, da so bili transporti odpremljeni v Italijo.

Ob 11. istega dne je odšel prvi transport z dopolnilno četo, tehničnim in žandarmeriskim oddelkom preko Podrožce v Jugoslavijo...

Ponedeljek, 28. maja:

Nadporočnik Šprah je prišel v taborišče in povedal, da je ušel iz transporta, ki je že bil v Jugoslaviji. Odgovorni so dvomili v njegove izjave. Za tem je odšel še drugi transport –v Jugoslavijo, ponovno cca. 2000 mož.

Torek, 29. maja

Kljub nasprotujočim si vestem, je bil ta dan odpeljan nov transport, prepričanje je bilo, da vozijo Angleži našo vojsko preko Bohinja v Italijo. Ta transport je povečini šel preko Pliberka.

Sreda, 30. maja:

Odposlan je bil še en transport z 2000 vojaki, kljub nasprotujočim si vestem. Isti dan so pribežali trije iz Radovljice in prinesli novico o pomoru približno 100 četnikov v Radovljici. Iz Pliber-

Slovenski begunci na Vetrinjskem polju. Velik del so jih Angleži pred 60 leti s prevaro izročili v smrt.

ka se je vrnil tudi dr. Janež, ki je končno potrdil novico o vračanju domobrancev partizanom. Po teh besedah je bilo taborišče silno zmedeno. Preostalim vojakom je poveljstvo naročilo, naj se razbežijo.

Četrtek, 31. maja:

Razočaranje nad Angleži in nezaupanje vodstvu, je bilo tako nekaj nedopovedljivega, da so fantje kljub temu, da so vedeli kam gredo transporti, v zavesti prijateljstva in zvestobe do prevaranih soborcev, stopili na pripravljene tovornjake. Bilo je cca. 500 mož. Njih prisega je bila:

»Kamor so šli drugi, gremo še mi, četudi v smrt! In so šli - - prostovoljno v smrt.

V taborišču je vrela zmeda, tako ob obsodbi Angležev, kot zaradi nesposobnosti lastnega vodstva, povsod pa je bil jok, preplah in zavest osamljenosti.

Prosimo Vsemogočnega, naj podeli tem našim mučencem večno slavo!

Mi preživeli pričajmo o njihovi častni smrti teh pokončnih fantov. Pripovedujmo narodu o nesmrtnih junakih naše dobe.

Fr. Grum.

BOJI V SAMOSTANU PLETERJE

Kartuzijanski pleterski samostan leži ob samem vznožju Gorjancev. Partizanom je bil sijajno zatočišče, ki jih je oskrbovalo s hrano in sanitetnim materialom.

Samostanski prior jim je bil naklonjen, vasi okoli Pleterja pa so bile izpostavljene partizanskim ropom, ustrahovanju in umorom.

Na prošnjo prebivalstva in z namenom uspešnejšega patroliranja v Gorjanskem pogorju je poveljstvo Nacionalne ilegale postavilo v Pleterjah svoj posadko. Nastanjena je bila v gospodarskem sektorju samostana, ki je ločen od meniškega predela. Obsegala je dve četi: prvo Karato-

vo in tretjo Lukovo, skupno cca. 240 mož.

Partizani so s tem izgubili svobodno pot do samostana in vse privilegije, ki jim je nudil samostan.

Po priorjevem pričevanju je poveljstvo partizanov naredilo načrt napada na Pleterje in popolno uničenje posadke, predno bi postal zanje položaj v Gorjancih prenevaren. V akcijo so prignali skoraj 2000 mož in ker je bila kontrola Gorjancev v njihovih rokah, so v svoj bojni načrt vključili tudi hrvaške partizane.

V četrtek, 18. februarja, ob 10. ponoči je za samostanskimi hlevi nenadoma zaregljala strojnica. Naš stražar je opazil neke sence, ki so se pomikale ob obzidju. Napad se je pričel.

Sovražnik se je priplazil po jarku iz Drče vasi vse do železnih vrat, ki so bila navadno zaklenjena, tisto noč pa odklenjena. Očividno je sovražnik nameraval tiho priti v samostan in iznenaditi borce. Da jim načrt ni uspel, gre zahvala budnemu stražarju na tem sektorju.

V hipu so bili fantje na položajih.

Sovražnik je točno vedel, kje so stražarski bunkerji in kje je obrambni položaj najšibkejši in ravno tam je z vso silo pritisnil.

Vodnika Zorko in Sladič sta obšla položaje, potem pa sta pohitela na podstrešje in v strehi napravila odprtino za metanje ročnih bomb. Te bombe so povzročile velik preplah med partizani, ker so padale naravnost v skupine, ki so se gnetle ob zidu. Najhujši pritisk je bil na južni strani samostana. Partizani so tam uspeli priti do vrat, in jih zažgali. Branilci so poslali v zvonik kapelice trojko, ki je branila vdor skozi ta vrata. Bombaši pa so na podstrešju držali napadalce, da jim ni uspelo preplezati južne stene samostana.

Samostan sta napadali Gubčeva in Cankarjeva brigada; XIII. Hrvaška

proletarska brigada pa je istočasno napadla naš štab bataljona na Brezovici pri Šentjerneju. V zasedi pa je bila Tomšičeva brigada, ki naj bi zabranila prihod pomoči.

Brezovico je branil le štabni vod pod poveljstvom Jožkota Jakoša, z nekaj desetnimi vojaki, ker je bilo ostalo moštvo zunaj.

Oborožitev v Pleterjah je bila pomanjkljiva, municije ni bilo dosti v zalogi, maloštevilno avtomatsko orožje pa je bilo v zasedah in patroljah.

En sam mitraljez je junaško uporabljal Franc Jevnikar. Partizani so se dobro založili z orožjem, celo z lahкими minometalci, z avtomatskim orožjem in številnim moštvom.

Prvemu navalu, ki naj bi bil iznenadenje, a je bil odbit, je sledil drugi, tretji. Napadalci so kričali: »Naprej proletarci, dol s farji, juriš«!

Ko so vrata na južni strani pogorela, je sovražnik skušal vdreti v samostan v same hodnike. Trojka v zvoniku pa jih je klestila brez usmiljenja. Istočasno pa so partizani na jugozahodni strani pritiskali z vso silo. Pritisk so podprli z metanjem lahkih avionskih bomb. Detonacije so odmevale brez prestanka, tako da so se stene starodavnega samostana tresle. Proti jutru prve noči so komunisti uspeli priti na južni strani skozi vhod brez vrat in prišli do prvega vogala križnega hodnika, valeč pred seboj vrečo peska kot zaklon.

Hrabri strojničar Jevnikar je prihitel v usodnem trenutku na kritični sektor in jih z rafali vrgel ven. Pomagale so mu bombe narednika Edija Marina.

Po neuspehlih poskusih je sovražnik uporabil drugo strategijo. Navalili so na staro cerkev. A v hipu se je tam spet pojavil strojničar Jevnikar in sejal smrt napadalcem, katerim je uspelo pregnati branilce iz bunkerja pred cerkvijo. Potegnili so se do cerkvenih vrat, ki vodijo v hodnike in tu zavzeli obrambo. Vod partizanskih bombašev je nanje navalil, a je pod točo krogel obležal na bojišču. Partizani so odnesli svoje mrtve in ranjene, a takoj navalili s težkimi bombami. Omet starodavne cerkve je padal na branilce, na oknih so zijale odprtine, steklo se je drobilo med dimom in prahom.

Iz bunkerja pri gnojišču so branilci prinesli desetarja Jožeta Rabzelja, ki se je ponesrečil z ročno bombo.

Zaman je bila vsa partizanska premoč, branilci so se držali in borili kot levi. Nič ni partizanom pomagalo, da so še pred napadom uničili transformator in pustili samostan v temi. Samo bombe so ga razsvetljevale. Tisti partizani, ki so skušali potegniti nazaj mrtve in ranjene, so ostali na bojišču.

Zvečerilo se je. Kljub poskusom, da bi branilcem prišla pomoč z Brezovice je bilo nemogoče, zaradi zasede cele brigade. Branilci so nujno potrebovali ojačanje in municijo. Ta noč je bila usodna. Partizani so se tega zavedali in so s podvojeno silo pritisnili, brž ko je padla noč. Vse rezerve so vrgli na Pleterje.

Z vso silo so usmerili svoj napad na staro cerkev. Juriš je sledil jurišu, a vsak poskus je bil odbit. Desetarja Simo in Hočevar sta držala partizane v šahu. Odbila sta jih s svojimi fanti, med katerimi sta se posebno izkazala vodnika Korošec in Makovec.

Opolnoči je partizanom uspelo zažgati shrambo kjer je bilo spravljeno poljsko orodje. V tej shrambi so imeli spravljeno tudi žito in po priorjevih poročilih partizansko koruzo. Takoj ko se je ogenj razplamtel in obsvetil ves položaj branilcev, so rdeči navalil znova. V notranjost prve celice na dolgem hodniku je priletela bomba. Branilci na vogalu hodnika so se umaknili na nov položaj.

Ukazano je bilo, da vsi menihi odidejo v kapelo in jo zaprejo. Sumljivo je bilo, da bi preoblečeni partizani vdrli na hodnik.

Zadeva se je uresničila. Izza prve celice se je prikazala oseba, oblečena v belo meniško haljo. Narednik Marin jo je ustavil s pozivom »Kdo je?« »Odgovor je bil: »Samostanski brat«. Marin je vedel, da so vsi menihi dobili ukaz, da gredo v cerkev, zato je sprožil in podrl partizana, ki se je skrival pod meniško haljo. Ponovil se je pritisk bombašev. Vdrli so v samostan in zažgali celice, katere so oropali preden so jih zažgali. (Prior je dejal: »V celicah so partizani vse, kar so našli, rešili zase.«) Požig celic je vodil komandant Cankarjeve brigade Drago Jeftič. Potem, ko jim je uspelo zrušiti bunker, ki je bil na strani proti Drči vasi, so vdrli na hodnik. Dohod po tem kanalu so dolgo časa branili Stanko Kirn, Hosta Franc Plantar Alojz.

Celice so gorele, menihi so prosili, da bi smeli gasiti oziroma očuvati

knjižnico, ki je bila v nevarnosti. Branilci so na podstrešju porušili del strehe in tako presekali ogenj in obvarovali knjižnico.

Položaj je bil kritičen. Oficirji so se zbrali na posvet in hoteli narediti načrt za izpad. Mnenja so bila deljena. Nekateri so bili za izpad pri glavnem vhodu, kar bi pomenilo samomor, kajti partizanska strojnična gnezda bi borce dobesedno pokosila.

Sladič je predlagal, da bi se sam z desetino prostovoljcev prebil do Brezovice in dobil pomoč. Ob 8. zjutraj, 20. Februarja, je Sladič s svojimi prostovoljci uspešno prodril proti Pirkovičevemu mlinu, v smeri vasi Sela. To bi bilo za te junake skoraj usodno, kajti iz Sel je udarila partizanska zaseda, iz Golobinjaka pri Brezovici pa štabni vod, ki ni vedel koga imajo pred seboj..

Vendar pa je bil proboj uspešen in fante je sprejel poveljnik Kranjc s svojim štabom. Patrola je zahtevala od komandanta, naj nujno pošlje pomoč v Pleterje.

Pomoč je bila takoj poslana. Na Golobinjek so postavili močne zasede in od tod so z minometalci začeli obdelavati partizanske položaje okoli Pleterij, kamor so se partizani umaknili po drugi noči. Borci z Brezovice so se razvili v strelce in pod kritjem težkega ognja iz Golobinjeka napadli položaje v smeri Sela - Vrhpolje. Po srditi borbi jim je uspelo zavzeti položaje okoli Pleterij, nakar so borci pri samostanu izvršili izpad.

S posadko je odšlo tudi 46 menihov in samostanskih bratov, ker so se bali partizanskega maščevanja. Ostali so le prior, ekonom in nekaj spremstva.

Med fanti sta bila dva mrtva in sedem ranjenih.

Partizanske izgube so bile številne, sodeč po truplih, ki so ležala vsepovsod, veliko pa so jih odvedli že med bojem.

Partizanske operacije je vodil načelnik štaba IV. partizanske grupe, Šaramović, navzoči pa so bili vsi komunistični kolovodje iz Slovenije, med drugimi Maček, Kardelj, Avbelj, ker so bili trdno prepričani, da bodo zlahka zlomili odpor in slavili »veliko zmago«.

Boj v Pleterjih spada v zgodovino, tako kot Dolž, Prečna, Krka, Gračarjev turn, Šentrupert, Sv. Križ, Suhor, Žužemberk, Javorovica, Šentjošt,

Bela cerkev, Grčarice, Turjak, Grahovo in Kočevje. To so in bodo ostali mejniki, ki pričajo, kako se je slovenski vojak bojeval proti mednarodnim boljševikom.

PIK, Argentina

MOLITEV

O, Bog, Ti, ki si nam dal življenje in ga zaščitil z zakonom pravice, si nam dal tudi zapoved, da ohranjamo, varujemo in branimo to življenje - Tvojo last.

Ti sam si nas dvignil, orodje v Tvojih rokah, z našo svobodno voljo - in udaril v zlo.

Potem si Ti čuval naša življenja in nam podarjal zmage na bojnih pohodih.

In sedaj, ko je boj končan, nas z izdajo naših prijateljev - prav kakor tvojega sina - izročaš našim sovražnikom?

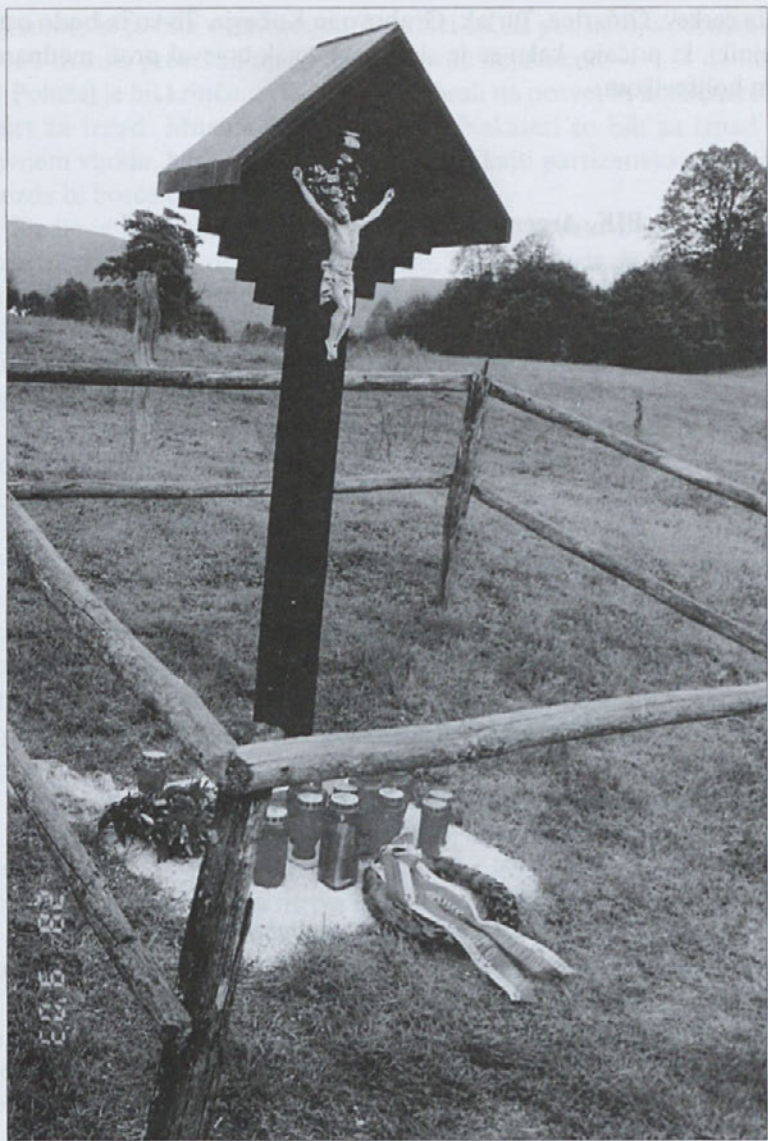
Če je mogoče - o, Bog - -!

Zakaj ta dan - o, neskončna Dobrota?

Za popolnejšo zmago? Za narodove grehe? Za rešenje Slovenije?

Zgodi se!!

Življenje, Tvojo last Ti vračamo - o Bog.

»...In večna luč naj jim sveti.«

DA NE POZABIMO

Leto 1941:

Dne 6. aprila. Nemčija in Italija napadeta Jugoslavijo. Bombardiranje Beograda, Splita in radio postaje v Domžalah.

Dne 11. aprila. Italijani zasedejo Ljubljano, Nemci bombardirajo Novo mesto.

Dne 15. aprila Jugoslovanska vojska položi orožje.

Dne 3. maja. Italijani ustanove »Ljubljansko provinco«.

Dne 22. junija. Napad Nemčije na Sovjetsko zvezo Po prelomu zavezništva in kolaboracije z nacisti, so partizani preimenovali »imperialistično fronto v osvobodilno fronto.

Leto 1942:

Konec marca formiranje pugleškega odreda pred Lipoglavom. Tu so se zbirali komunisti in naivni fantje iz Ljubljane in okolice. Pugled je bil krvavo sodišče ugrabljenim.

Dne 17. maja je odšla na teren prva nacionalna ilegala, pozneje imenovana »Štajerski bataljon«.

Dne 25. maja. Nacionalno ilegalo napadejo partizani pri Vodicaх v Dobropolju – začetek državljanske vojne.

Koncem junija. Množični komunistični umori v vaseh pod Gorjanci

Dne 11. julija. Zahrbtni napad partizanov na štajerski bataljon na Dolžu

pod Gorjanci in na Zajčjem vrhu. Vzrok napada je bil: »Ti Štajerci niso partizani, ker ne pozdravljajo s stisnjeno pestjo, treba jih je razorožiti in uničiti!« To je bil slep vrhovnega plenuma v kočevskem Rogu. Nalog je dobil šentjernejski morilec Majcen.

Nismo grozili s pestmi Slovincem, borili pa smo se za pravo svobodo in ceno človeka.

Po prvem, odločnem jurišu, so se boljšeвики v strahu razbežali.

Dne 17. Septembra. Partizanski napad na odred v Gracarjevem turnu, kjer je borba prišla na nož. V glavnem so bili hrvaški partizani iz Korduna. Hrabri poveljnik Milan Kranjc jih je ugnal z: »brza palba!« in težko strojnico Sia, ki je resnično sejala smrt med zmedenimi partizani

Naslednje jutro so se predali štirje in povedali, da jim je zmanjkalo municije, zato je bilo povelje na juriš, z noži na puškah.

Leto 1943:

V dneh 18-19 marca postojanka v Ambrusu razbije Tomšičevo brigado, ki je nameravala uničiti postojanko.

Dne 18. Februarja. Združeni napad slovensko - hrvaških partizanov na postojanko Pleterje. Dva dni, neprenehoma so hrabri fantje odbijali silovite napade boljševikov. Že, ko je vse gorelo, so fantje udarili ven in pognali partizane proti Sela - Vrhpolju. Vsepovsod so bila razmetana trupla ubogih mobilizirancev, ki so jih priganjali politični komisarji pred naše bombe in rafale.

April: Težki boji s partizani okoli Pijave gorice, Škocjana, Lašč in Turjaka.

Po večdnevni bojih so bili partizani razbiti. Pribeglo je veliko številno zasleplencev in prisilnih mobilizirancev.

Večji boji bili tudi na Čatežu, kjer je enem samem dnevu pribeglo 14 partizanov z vsem orožjem in opremo. Zajeto je bilo tudi komunistično propagandno gradivo.

Dne 15. aprila. Nemci so objavili na Štajerskem mobilizacijo letnikov 1919-20.

Da je bilo gorje še večje, so komunisti prav tako napovedali mobilizacijo letnikov 1914-20.

In narod je prejel krute udarce od okupatorja, a še krutejše od komunizma.

V začetku maja. Gubčeva in Cankarjeva brigada napadeta skupaj shrvaškimi brigadami postojanke Mirne, Mokronoga in Šentruperta. Po tehtnem načrtu in odločnosti junaških borcev so udarili v glavnino sovražnega napada, z vodom pa so udarili sovražniku v hrbet kar je zmedlo napadalce, da so se v paniki razbežali in na bojišču pustili mnogo orožja, opreme, 68 mrtvih, 26 ujetnikov in prisilnih mobilizirancev.

Dne 16. junija. Legionarji napadli na Polževem pri Višnji gori Šerčerjevo in Cankarevo brigado. Po kratkem boju sta bili brigadi razbiti. Zaplenjena sta bila dva minometalca in več pušk.

Dne 23. junija. Uspešen napad moštva postojank Bizovik, Sv.Urh, Sostro in Device. Marije v Polju na utrjene partizanske položaje v Pugledu. Taborišče je bilo razbito skupaj s podzemskimi bunkerji. Zaplenjeno je bilo skladišče orožja in naropanega blaga.

Dne 1. avgusta. Takoj po polnoči je javil dežurni v odredu Bele cerkve: »So že tu«!

Fantje so bili pripravljeni kajti izvidnice so opazile koncentracijo brigad.

Vsak napad je bil junaško odbit. Napadalci so zažgali senik sredi vasi. Veter je pomagal da se je ogenj razširil na sosednja poslopja, do župnišča in na cerkveni zvonik.

Kljub nepretrgani borbi in gašenju, fantje niso imeli smrtnih žrtev, le dva ranjenca.

Z jutrom pa so fantje udaril ven. Presenečeni partizani so se razbežali na vse strani, le svoje mrtve so pustili.

Dne 8. septembra. v sredo, ob 7. zjutraj, ko je po večdnevem dežju, zopet posijalo sonce in odzvonilo k jutranji molitvi, so padli prvi streli na Grčarice.

Naša zaseda je opazila sovražno kolono pod gozdom, kako se je cepila na dvoje s ciljem obkoljevanja vasi.

Narednik Marin Edi, ki je bil s strojnico na položaju, je dejal: »Obkoljeni smo od več brigad. Če mislimo na izpad, udarimo takoj, sicer bo prepozno.

Nihče ga ni poslušal. Gozd je kar naprej bruhal sovražne kolone.

Topovski izstrelki so padali ves dan, le nekaj borcev je dobilo praske ob zidu.

Župnik Turk je šel med partizane kot parlamentarec in se vrnil rekoč: »Sami pobalini, kravji pastirji in »tovarišice z naslado uživanja«.

Bila je divizija Pero Popivoda, štiri brigade.

V petek 10 septembra so privedli italijanske težke havbice, kalibra 150 mm z italijanskimi topničarji. Dobesedno so rušili stavbe, kjer so bili branilci.

Divja borba se je nadaljevala na obeh straneh, dokler se ni pojavil izdajalec – Kolen Pezdirc.

Poveljnik Borut je zapovedal borbo do izpada. Ni dovolil predaje, »rajši umrjemo pod ruševinami! Poznal je partizansko laž »jamstva«, da je vsem zajamčeno življenje.

V kleti poleg Boruta je bilo 36 ranjencev ki so rotili, ne kapitulirati!

Prevladalo je mnenje majorja Kuharja, o upoštevanju vojnih predpisov. Istega mnenja so bili tudi aktivisti, ki so se nedavno vrnili iz ujetništva.

Nagovorili so majorja Kuharja, da mora dobiti od partizanov pismeno garancijo, o jamstvu življenja in o predaji njih Angležem. Odšel je. Za vogalom so ga ustavili trije partizani in ko jim je dejal, da mora h komandantu po pismeno garancijo, mu je komunist nastavil cev brzo-strelke na prsi, rekoč: »To je naša garancija!«

Sledila je predaja. Po sodni farski v Kočevju so jih v torek, 12. oktobra začeli odvažati na morišča. Živih je ostalo 15 borcev, ki se jim je posrečil beg.

Dne 15. septembra. Partizani so obkolili grad Turjak in se začeli hinav-

sko pogajati s posadko, da lahko svobodno odide iz gradu le da pusti vse orožje in streljivo.

Namen komunističnih pogajanj je bil, da pridobijo čas za utrjevanje. Fantje so spoznali prevaro in vtrajali pri svojem.

V petek 17. septembra. Italijanski topničarji so od 4. do 6. popoldne izstrelili na grad 395 granat težkega kalibra. Ko je bilo najhuje, je završalo po hodnikih in dvoranah: »Komunisti so v gradu«!

Na gradu je turjaški gostilničar Prajer privezal lestev pod prebito odprtino, po kateri so komunisti prilezli v grad.

Na vseh koncih je gorel razpadajoči grad, strehe so se rušile in z ognjem pokrivalo borce in ranjence.

»Kdor pride ven z orožjem bo ustreljen«! je vpil rdeči poveljnik Pero Popivoda.

Dekle, ki je opiralo težkega ranjenca je videlo vse to. S solzami v očeh je dejala: »Strašno je bilo! Komunist je stal razkoračen pred gradom in ustrelil vsakega ranjenca, ki se je pokazal v veži.

V noči 23. do 24. novembra. Posadko v Grahovem so obkolili Dakijevi partizani. Tudi to Krajčevo hišo so italijanski topničarji rušili naslednji dan, nato pa so jo zažgali. Poveljnik Kremžar in pesnik Balantič sta živa zgorela.

Leto 1944:

Dne 11. marca. Domobranci so napadli partizane nad cesto Škocjan – Novo mesto in zavzeli sovražne položaje.

Dne 17. – 18. marca. Partizani so napadli postojanko v Črni vasi. Ušteli so se ker niso pričakovali hrabrosti domobrancev. Nekateri so se rešili, preskakujoč jarke na Barju.

Dne 17. maja. Napad na Ttrebnje. Sovražnik pognan v beg.

Dne 18. maja. Sovražni bombni napad na Novo mesto.

Dne 11. junija. Novomeški domobranci razpode partizanske brigade, ki so se hotele prebiti do Gorjancev.

Dne 14. - 16. junija. Večje borbe pri rdečem, Lučerjevem in Kožarjevem kalu. Po daljšem boju so novomeški domobranci prisilili sovražnika k umiku.

Dne 15. junija. Rupnikov bataljon zavzame Slivnico in ujame partizansko zasedo.

Dne 17. junija. Velikolaški bataljon napade Gubčevo btrigado pri knežji njivi. Sovražnik je zbežal proti Snežniku.

Dne 12. - 18. julija. Velika skupna domobranska akcija na loško ozemlje, ki so ga partizani smatrali za osvobojeno. Rupnikov udarni bataljon je razbil notranjski partizanski odred pred Grahovim. Ribniški bataljon je razbil brigado nad loško dolino. Velikolaški pa je uspešno udaril na partizane nad Blokami.

Dne 21. - 22. julija. Stiški in Ševtviški bataljon napadeta partizanske brigade pri prehodu na Gorenjsko. 45 partizanov je padlo pri Stranski vasi, sedem je bilo ujetih in zaplenjen material.

Dne 7. novembra. Gubčeva in Cankarjeva brigada sta se ustavili na Blokah z namenom hitre reorganizacije po razbitju in dezerterstvu mobilizirancev, nakar bi sledil napad ob pomoči hrvaških partizanov na Rupnikov domobranski bataljon v Cerknici in Martinjaku.

Vod 47 čete bataljona je krenil v sneženi noči priti vasi Glina, ker je bilo sporočilo, da je tam močna zaseda. Približali smo se vasi. Vse je spalo. Stražar se je zbudil pod kozolcem, ko smo mu nastavili puško.

Pasji lajež je prebudil ostale partizane po hišah. V paniki so skakali skozi okna, kjer smo jih lovili kot zajce. Nabrali smo jih je 16 z dvema partizankama in harmonikarjem.

Na Blokah so završale rdeče rakete. Uredili smo vrsto. Že danilo se je, ko smo se bližali Cerknici, z ujetniki, s petjem in harmoniko.

Leto 1945:

Dne 20. februarja. Kočevska četa je bila na čistilnih akcijah po Rogu in razbila partizanski štab. Ujeta sta bila dva partizanska oficirja.

Dne 25. februarja. Partizanski korpus se je približal z namenom, da ga napade. Naše izvidnice so ga opazile in odločno udarile vanj. Še predno se je pripravil. Nastala je zmeda in preplah. V neredu se je korpus umaknil in pustil komoro na položaju.

Dne 28. Februarja. »Čiščenje Loške doline« Zaaplenjeno je bilo mnogo usnja in angleških uniform.

Dne 1. marca. Čistilne akcije na Primorskem. Sovražnik je pri svojem begu požgal vasi nad Vipavsko dolino.

Dne 9.-13. marca. Boji v Suhi Krajini 4. Udarni bataljon prisili sovražnika k umiku, na črti Polom - Stari log - Smuka - Vrh - Gradec.

Dne 14. marca. Domobranski napad laških in žužemberških udarnih vodov na partizansko divizijo. Sovražnik je pustil nabojišču 92 mrtvih. Sedem partizanov se je predalo brez boja.

Dne 15. marca. Ofenziva Rupnikovega bataljona in primorskih domobrancev. Na Angelski gori in v Trnovskem gozdu, se je predalo mnogo prisilnih mobilizirancev z orožjem.

Dne 6.-9. Aprila. Boji z Belokranjskim odredom. Ofenziva v Belo Krajino.

XV, in XVIII partizanska divizija napadeta postojanko Struge. Postojanka naredi izpad in prisili nadmočnega sovražnika k umiku.

Laški bataljon udari od Lopate in v naskoku zavzame vas Hinje. Rupnikov bataljon prodira od Kočevja proti Stari cerkvi in prežene partizane s položaja Rog – Stara Cerkev.

Novomeški bataljon udari v Podturn in prisili sovražnika v beg.

Rupnikov bataljon odide na nov položaj Toplice – Podhosta. Od tu udari do Uršnih sel v glavnino sovražnika. Po trdem boju so partizani zbežali.

Dne 27. aprila. Partizanski glavni štab pobegne iz Bele Krajine, v zaledje hrvaških partizanov Gorskega Kotorja.

Dne 26.-30. aprila. Boji s hrvaškimi brigadami v okolici Loške doline

Dne 3. maja. Narodni odbor okliče na taboru prvo slovensko državo.

Dne 25-30. maja. Izročanje slovenske narodne vojske in civilistov z otroki in dojenčki partizanom, kateri so večino pomorili.

Konec maja. Uboj domobranskih ranjencev v Podutiku, Igu in Iški vasi.

V dneh 3.-20. junija. Streljanje domobranskih častnikov in podčastnikov v Teharjah, Kranju in Jesenicah.

Dne 15. junija. Začetek masovne moritve domobrancev iz taborišč Teharje, Šentvid, Škofja Loka, Ljubljana.

Noč 21. junija. »Zadnji domobranski juriš« enajstih domobrancev iz Teharij.

Dne 23. junija. Partizani zajeli pobegla Toneta Poldo in Ivana Korošca na Mrzli planini nad Hrastnikom. Pri ponovnem begu so ranjenega kurata Poldo ujeli in naslednji dan na pol živega zagrebli v jarek ob poti.

*Mi, ki se še prebijamo skozi brezboštvo, korupcijo in laž,
Mi, ki še ljubimo svoj narod in sveto slovensko domovino,
Mi sami oprti na Boga, si kujemo usodo.*

*Mi se borimo naprej,
da bo resnica dobila zadoščenje in da bodo morišča naših fantov -
mučencev - Svetišča.*

Zlatka Strgar

V ŠOŠTANJU SO ODKRILI DEVET PRKRITIH GROBIŠČ

Komisija, ki jo je svet občine Šoštanj imenoval leta 2002, da bi zbrala podatke o prikritih grobiščih, je po petih letih končala delo. Njeno poročilo razkriva zamolčane dogodke hudodelstva, ki so se dogajali v tem delu Saleške doline.

Komisijo je vodil Anton Skornšek, člani pa so bili Drago Koren, Anton Berložnik in Detlef Tičer.

Skornšek je dokumentiral številna pričevanja občanov, ki so prispevali k temu, da je komisija evidentirala devet prikritih grobišč na območju občine Šoštanj in eno v Velenju.

»Iz pričevanj smo prišli do imen domačih likvidatorjev iz Šoštanja in Velenja. Ti so bili strah in trepet že med vojno, saj so pobijali Šoštanjčane z rovniciami, in sekirami. Delovali so pod komando OZNE, ki je imela nalogo na hitro pobiti v glavnem vojne ujetnike in begunce«, poroča komisija.

Skornšek si je prizadeval vzpostaviti stik s F. N. iz Kopra, ki je bil

vodja pobojev v Šoštanju, vendar se ta ni odzival. Celjsko tožilstvo pa je Skornišku sporočilo, da F. N. ne bo zaslišalo, ker se je v pogovoru s kriminalisti izkazalo, da o pobojih ne ve ničesar.

»Tudi takratna državna tožilka Zdenka Cerar ni ukrenila ničesar«, pravi Skorenšek in dodaja:

»Med delom nam je postalo jasno, da so vsi likvidatorji zapriseženi k molččnosti, njihovo nedotakljivost pa sta jim zagotavljala oblast in tožilstvo«.

Med petletnim delom je komisija dobila v roke veliko obremenilnih dokumentov, ki po delu komisije razkrivajo glavne naročnike pobojev:

»Josip Broz Tito, Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Zdenka Kidrič, Matija Maček, Mitja Ribičič so bili brezkompromisni klavci svojega ljudstva.

Zapovedani molk o teh dogodkih, je v Saleški dolini veljal 50 let. Iz pričevanj sklepamo, da je bilo v Šoštanju in okolici pobitih vsaj 800 ljudi. Med civilnimi žrtvami so bili tudi otroci, ženske in starci.

Občina Šoštanj bo upravni enoti Velenje dala pobudo, da na podlagi sporočila prednostno sproži postopek urejanja prikritih grobišč v Šoštanju.

DOMOBRANSKA PRISEGA

V zvezi s to temetiko je podal odlično analizo Janez Gradišnik, nekdanji zarjan in pripadnik OF, ki se je kasneje znašel na Golem otoku:

»Meni se zdi nespametno govoriti, da so prisegli Hitlerju. To so le fraze na katere se domobranski nasprotniki opirajo. Vsi dobro vemo, da si nobeden od domobrancev ni želel nacistične zmage. Kdo izmed njih pa si je mogel želeti, da bi nacistična stran zmagala!

Dejansko pa je to bil nek kompromis v sili, da so sploh lahko obstajali. Če bi zavrnili prisego, bi nacisti v tako imenovani Ljubljanski pokrajini postopali kot so postopali na gorenjskem in štajerskem. Selili bi naše ljudi, mobilizirali moške za vojsko ostale pa bi gnali v koncentracijska taborišča. To bi gotovo prijalo komunistom, da bi se iznebili številnih nasprotnikov.

Tega sodelovanja z nacisti ne bi nikdar bilo, ko bi imeli drugo izbiro. Povejmo že enkrat po pravici: Domobranci niso bili politiki. Bili so domobranci.

Imeli so cilj ohraniti katoliško vero, ohraniti slovensko govorico, slovensko poštenje in braniti slovenski narod pred nasilniki! Zato jim ni bila nobena žrtev, nobeno samo zatajevanje preveliko, nobena trenutna sodba zahodnih zaveznikov odločujoča, nobene laži in klevete domačih komunistov, jih niso zadele.

In če je bilo potrebno, *iskreno in s ponosom so umirali za Boga, narod in domovino.*

Pesnik spomina

SPOMINJAM SE

*Spominjam se desetletij pritiska
preštevanja vernih v šoli
komisij za ugotavljanje premoženja,
ki so klicale obrtnike.*

*Spominjam se
Iznakažene davčne inšpektorice,
ki so zalezovale mojo mamo
kmete kulake, obrtnike.*

*Spominjam se
Pohlepa po oblasti in lastnini
kounističnih groženj in psovok,
dveletnega brezumnega iskanja službe
odvisnosti neodvisnih sodišč
realsocialističnih tako imenovanih diplom
mrzlega sovraštva in gnilih besed.*

*Spominjam se
občan ki se ukvarja s samostojnim delom
in uporablja sredstva ki so v lasti občana
ter uporablja dopolnilno delo
največ petih oseb - bla - bla - bla.*

*Spominjam se
kardeljanskega bebavega besednjaka
idiotskih častnih doktorjev.*

spominjam se...

TAKO SE JE ZAČELO NA GORENJSKEM

Dne 15. marca bo poteklo 53 let, ko so me sredi noči prebudili trije partizani in me odpeljali v gozd pri Olševku na Gorenjskem. Trojko je vodil pekovski pomočnik s partizanskim imenom Luka. Drugi partizan je bil Urbanc Jože – Gašper, tretji pa je bil mlad fant, katerega imena se ne spomnim.

Gnali so me prav blizu nemške postojanke, verjetno zato, da bi izizzivali nemškega stražarja, da bi streljal.

Za nami je druga partizanska patrola vodila mojega prijatelja Zupana. Zupan je imel hišo v Čičičah. Po poklicu je bil krojač. Ob večerih sem pogosto hodil k njemu v vas, na pogovore o vojnih dogodkih in tudi o OF, ki se je takrat organizirala ter prirejala sestanke. Midva sva šla na vsak sestanek. Zupanova žena je bila sestra učitelja Žagarja, ki je bil vodilni komunist skoraj vse Gorenjske.

Ko so bile zadnje volitve v Jugoslaviji, ni šel volit. Rekel je: »Moja stranka je v Rusiji.«

Na sestankih, kjer se je večinoma govorilo o »bratski« Rusiji, o Stalinu, očetu zatiranih«, sva z Zupanom spoznala, da je OF čista komunistična organizacija. Javno tega nisva govorila, zaupali pa smo si to med prijatelji.

Bližnji sosed, ki je bil kovač, je prihajal k Zupanu na razgovor. Ob neki priložnosti sem rekel: »OF je dobra organizacija; škoda je le, ker jo vodijo komunisti, ki bi se po vojni hoteli polastiti oblasti in vpostaviti diktaturo po ruskem zgledu.«

Sestra tega soseda, ki je bila terenka, a takrat tega nisem vedel, je te moje besede je sporočila »tovarišem« v gozdu.

Iz šole na Primskovem, kjer je bila nemška postojanka, je stražar streljal na skupino, ki je vodila Zupana. Ob prvem strelu je Zupan padel, kot bi bil zadet, partizani pa so zbežali.

Eden partizanov, mislim, da je bil Urbanc, je prav tako naperil brzo-strelko proti meni, pa ni sprožil, ali pa se ni sprožilo orožje, vsi trije partizani so zbežali.

Zupan je odšel na svoj dom v Čirčičah, jaz pa sem stal na robu gozda in ugibal, kaj naj storim. Nenadoma so se pojavili vsi trije pobegli partizani in moral sem iti z njimi. Vodili so me na Olševke, kjer je bilo partizansko taborišče VDV, kjer je poveljeval partizan Luka.

Mislil sem, da bo sedaj konec. Obnašal sem se odločno, da končno niso vedeli, če imajo »pravega« človeka. V tem tednu sem videl vso revščino partizanov, ne sicer po njihovem stanju, temveč po morali. Niso se pogovarjali o okupatorju, o napadu nanj, temveč samo o domačinih, kje bodo kradli, koga bodo odvedli, koga »likvidirali«.

Komandant Luka me je poklical in mi sporočil, da me bo poslal v Kokro na zaslišanje. To se je zgodilo že naslednji dan.

Zaslišanje je bilo v nekem hlevu, ki ga je vodil sin mojega upravnika na naši pošti, ki me je poznal. Partizana sta zasliševalcu izročila neke papirje. Slutil sem, da je dal podatke o meni, lastnik hiše kjer sem stanoval. Zato je bila to priložnost, da se polasti moje imovine.

Ker je bilo konec zaslišanja, sta me partizana odvedla nazaj v taborišče.

Med potjo smo prespali v neki hiši. Od gospodarja sem zahteval hišni ključ, pa partizana nista nič ugovarjala. Zjutraj me je zbudil gospodar in prosil za ključ, da bo šla žena molst krave.

»Bom jaz odklenil in pogledal, če je varno«, sem mu dejal, »fanta pa naj še spita, ker je še mračno«, sem pripomnil, da sta me slišala partizana in se zavila v gorko slamo.

»Ko bo žena pomolzla, naj skuha zajtrk za vse tri, potem pa bomo odšli«, sem še pristavil.

Z gospodarjem sva odšla v hlev, partizana pa sta ostala v hiši. Gospodarju sem izročil ključ in mu naročil, naj se zamudi nekaj časa, nato pa pove partizanoma, da sem odšel.

Kakšno je bilo razočaranje, ko me ni bilo »k zajtrku«, bi vedela le zmedena partizana.

Skočil sem v gozd, nato pa do ceste in v kritju grma počakal na avtobus, ki sta ga spremljala dva SSovca, ki sta me poznala iz pisarne avtomobilne pošte v Kranju.

Odpeljala sta me na Gestapo, kjer me je zaslišal Nemeč s pomočjo tolmača.

Povedal sem mu, kje so me imeli, da sem ušel in kaj sem spoznal. Poslal me je k šefu Gestapa Dichtlu. Ta je vzel iz kartoteke moje ime in začel brati: »Ferbissene Slovene, vi imate pravico biti zaveden Slovenec, kot imam jaz pravico biti zaveden Nmec.« Po teh besedah sem mu rekel, če mi da dovoljenje za v Ljubljano, da se bom javil k domobranstvu.

»Ne, ni treba hoditi v Ljubljano. Vsak čas pričakujem dovoljenje z Bleda, da bomo ustanovili domobranstvo na Gorenjskem«, mi je dejal.

»Nekaj fantov je tu ki jih ogrožajo partizani, zato bi želeli dobiti, orožje, da bi se sami branili«, sem mu pojasnil.

»V Škofji Loki so fantje, ki imajo orožje. Pojdi k njim za toliko časa, da dobim dovoljenje z Bleda«, je rekel Nmec.

Šel sem v Škofjo Loko. Tam je bilo v prosvetnem domu, že kakih deset fantov.

Po enem tednu me je poklical Dichtel in rekel, da je dobil dovoljenje.

»Pridi sem, pa ti bom izročil imena fantov, ki so me prosili za orožje. Začeli bomo z organizacijo domobranstva.

Prvi fantje so bili: Milan Amon, Franc Šenk in Janko Marinšek.

Odkazal nam je barako ter dal vsakemu revolver in eno jugoslovansko bombo.

Začeli smo z organizacijo. Prijavili so se fantje in možje, ki so se skrivali pred partizansko mobilizacijo. Nekateri fantje so se nameravali umakniti na Koroško, bilo pa jih je tudi nekaj, ki so pobegnili od partizanov in so se skrivali doma.

Vsak večer sem moral poročati, kaj smo med tednom delali.

Pavle Bajda, ki je pravkar kot mobiliziranec pobegnil od partizanov, je na poti proti naši baraki prepoznal enega, ki je bil v družbi z mojim sošolcem Kavčičem. Ker sta bila sumljiva, smo jih aretirali in zaslišali. To je bila naša prva akcija.

TEHARSKI OTROCI

Morda jih je občutek krivde prisilil, da so začeli iskati našo družbo. Trudili so se celo, da bi nekaj slovenskih besed poskušali uporabiti v pogovoru z nami. Eden se je ponudil, da bi mi pozdravil rano. Čudno je bilo, da v domu ni bilo skoraj nobene zdravniške nege. Razen zdravniške omarice s čaji, ni bilo nobenih zdravil ne povojev. Čaj je bil za vse naše bolezni.

Meni je noga vse bolj zatekala in se gnojila. S partizančkom sva obvezala rano s povojem, s kakršnim so si ovili noge partizani. Z vsakim previjanjem se je odlepil košček segnitega mesa. Na koncu se je pokazala že kost.

Treba je bilo nekaj narediti. Nekega dne sem se enostavno napotil v mesto in šel naravnost v bolnico. Ženska v beli halji me je napotila v bolniško ambulanto, kjer sem potrpežljivo čakal, da me bodo poklicali.

Zdravnik me je prijazno vprašal, kaj mi je. Brez besed sem mu ponudil nogo z umazanim povojem. Ko je videl mojo gnojno rano, se je osuplo odmaknil.

»Otrok božji, kaj si storil«?

Molčal sem, kaj naj bi drugega.

»Od kod si, zakaj te starši niso pripeljali v bolnico«?, je hotel vedeti zdravnik in s pinceto in vato razkuževal rano.

Slutil sem nevarnost, ki mi preti. Če bom odkril svoje pravo poreklo, me bodo morda vrgli na cesto in potem še iz doma. Ne bi rad odšel iz doma, saj mi je bilo kljub vsemu lepo.

Še dalje sem molčal. Da bi pretrgal molk, sem pričel stokati, ko mi je čistil rano. Zdravnik je ponovil vprašanje.

Zlagal sem se mu, da so starši odpotovali na obisk k sorodnikom. Izmisлил sem se naslov neke družine v Ljubljani.

Zdravnik se je zadovoljil z odgovorom, vendar je zahteval naj ob naslednjem previjanju pride eden od staršev.

Rano je očistil in razkužil, posipal z rumenim prahom, ter lepo ovil s sterilnim povojem.

Doma sem prek povoja oblekel dolgo nogavico, da bi me ne odkrili, da sem bil v bolnici. Šlo mi je na bolje. Oteklina je minila, rana se ni gnojila več in pričela me je srbeti, kar je bil znak, da se celi.

Življenje je tako potekalo naprej brez novih dogodkov. Vzgojiteljice so začele učiti male goste slovenščine in mimogrede tudi bontona.

Čeprav so se trudili, da bi se zblížali, nam niso prirasli k srcu. Nismo jih zavrnil, ko so se hoteli igrati z nami, toda vedno je bila med nami neka nevidna pregrada. Nismo pozabili kdo smo mi in kdo so oni. Tako je nas nekega dne presenetil sneg. Zvabil nas je v park, kjer smo se začeli vsevprek kepati. Kmalu pa so se oblikovale skupine: na eni strani so bili »oni« in na drugi »mi«.

Ta podvojenost nas je spremljala ves čas življenja v domu.

Dobili smo zimsko garderobo: ponošene puloverje, plašče in visoke čevlje.

Odhajal sem na bližnji nasip ob progi, kjer so se zbirali otročaji iz bližnjih vasi. Stal sem na vrhu nasipa in gledal, kako se veselo sankajo.

V bližini tega nasipa je bil manjši železniški prehod. Tu skozi so hodili nemški ujetniki, ki so delali v domu in so me poznali.

Ko sem se nekega dne spet namenil k nasipu, me je nemški vojak, ki je sekal drva, poklical:

»Du kleine! Komm hier! Ich habe etvas fur dich«!

Nisem ga razumel, toda po kretnjah sem videl, da me kliče k sebi. Brez strahu sem se mu približal.

»Schau, vas habe ich fur dich«!

Zabil je sekuro v tvalo in odšel v lopo. Po kratkem trenutku se je vrnil in za seboj vlekkel dve posodi, zacinjeni med seboj. Začudeno sem gledal, kaj bo zdaj to.

Ko je videl, da ne razumem, se je široko razkoračil, se vsedel nanje, se odrinil z eno nogo, da je oddrsel po bregu. Sedaj sem razumel, da je naredil sanke in mi jih ponudil kot darilo. Verjetno me je opazoval, kako stojim na nasipu in opazujem otroke pri sankanju.

Oprezno sem sprejel darilo, vendar nisem verjel, da bo ta improvizirana igrača delovala. Širok nasmeh nemškega vojaka me je ohrabil in spustil sem se navzdol.

Drselo je močno, tako da sem izgubil kontrolo. Poskusil sem znova.

Šlo je bolje in prispel sem srečno v dolino. Pokazalo se je, da so te sanke hitrejšje kot navadne.

Hitro sem postal atrakcija na celem sankališču. Nekateri otroci so mi ponujali zamenjavo. Odslej sem tudi jaz postal enakopraven član skupine otrok, za kar sem bil hvaležen domiselnosti in spretnosti nemškega vojaka.

Ko me je ta videl, da se vračam v dom prezebel in srečen, se je široko zasmejal in nenehno ponavljal:

»Gut, gut, gut«.

V znak zahvale sem mu naslednji dan pripravil obrok slaščic, v žepe pa sem si nabasal toliko kruha, kolikor se je dalo. Počakal sem na trenutek, ko ni bilo partizanskih stražarjev, potem pa predal vse to mojemu dobrotniku, nemškemu vojaku.

Zahvalil se je s slovenskim »hvala«.

Še enkrat sem ga obdaroval, potem pa ga nisem videl več.

Nekje pred Božičem so nehali prihajati v naš dom tudi ostali nemški ujetniki.

Bogve, je kam so jih poslali. To je bila skrivnost, kot še mnogih drugih skrivnosti posebno z življenju v tem obdobju. Živ primer je bila naša skupina iz Teharja. Tam smo bilo številni otroci: deklice, dečki, dojenčki. In kako malo nas je tu sedaj!

»Šli so v druge domove«, so nedavno nam povedali. Poslali ste jih v »druge domove« - pod zemljo...

Moje sanke pa vendar niso ostale skrivnost. O njih se je hitro razvedelo po domu.

Tudi drugi otroci so se hoteli sankati z njimi., zato sem kmalu izgubil pravico do njihove lastnine. Verjetno bi nas še dolgo razveseljevale če jih ne bi nekdo iz objestnosti ali nevoščljivosti tako uničil s kamni, da so namestu v muzeju za zimski šport, končale na kupu stare šare.

Že tedaj sem ujel zaupno šepetanje:

»Pitna voda je bila umazana, roza barve. Ob tej novici je oblast prisilila nemške ujetnike, da so izkopali že nagnita trupla, ki so med nevzdržnim smradom in še tekočo krvjo ter jih prenesli na jaso v dolino. Tam so jih ponovno zasuli. Ko so končali delo, so pobili tudi te Nemce, razen enega, ki je pobegnil in vse razkril.

So enako usodo doživeli tudi naši ujetniki? Ni izključeno, kajti številna trupla iz Teharij je bilo treba pokopati v protitankavskih jarkih in tudi drugje. Pokopali so jih tisti, ki so potem sami končali na morišču. Te zadnje grobarje so pokopali spet drugi ujeti Nemci in ko so opravili delo so jih pobili, kajti strah jih je bilo prič in teh ni smelo biti.

To, kar je bilo storjenega v imenu ljudstva, ljudstvo ni smelo vedeti!

Ostra zima z obilnim snegom je dala pečat meseca decembra v letu 1945. Za nami je bil katoliški in otroški praznik Sv. Miklavž. Prejeli smo darove jabolka, orehe in slaščice iz paketov UNRE. To so bili dragoceni darovi v teh težkih časih, polnih lakote in odrekanja. Bili pa bi mnogo bolj srečni, ko bi v čevljih pred vrati našli samo listek, napisan z očetovo ali mamino roko: »Dragi otrok, Miklavž te ni pozabil, toda zaradi visokega snega te ni mogel obiskati. Bodi še v naprej priden in Miklavž te bo gotovo obiskal naslednje leto.

Pred Božičem so pripeljali v dom veliko smreko. Okraske smo izdelali sami.

Dobil sem nalogo da moram narisati Jezusovo rojstvo in Betlehem, kar sem z veseljem sprejel. Skupinsko smo izdelali jaslice in jih postavili pod smreko. Na sam božični večer nas je presenetila Gigica, ko je prinesla nekaj pravih okraskov – kroglic za božično drevo. Okrasili smo ga in nazadnje dodali še vato, tako, da smo pričarali snežno odejo. Dve debeli sveči, kdo ve odkod, so postavili pod božično drevo.

Tako pripravljene smo pričakali božično noč.

Po večerji, ki je bila bolj pozno, smo se zbrali pri jaslicah. Ugasnili smo luč in prižgali sveči pri jaslicah. Nekdo je zapel: »*Sveta noč, blažena noč...*«

Ostali smo poprijeli.

Prepevali smo samo mi slovenski otroci, iz taborišča smrti, s Teharji. Ostali so molčali. Molčale so tudi vzgojiteljice...

Pesem je utihnila, v sobi je nastal molk.

Gigica je vprašala otroke, ki niso peli znane božične pesmi, ali poznajo kako podobno pesem in bi jo želeli zapeti.

Staknili so glave, si nekaj šepetali, potem je nekdo začel:

»Po šumane i gorama, naše zemlje ponosne, idu čete partizana, slavu borbe pronose«. Pošastno je zvenela ta partizanska pesem pod božičnim drevsom, simbolom miru in ljubezni, vse drugo kot so prinesli partizani.

Med tem, ko so mali bojovníki nadaljevali s svojo pesmijo, je nekdo glasno vzdihnil:

»Mama«! in zaihtel. Ječanje se je mešalo s pesmijo. Otroci teharskega taborišča so zajokali. Prvič odkar so v tem domu. Ob jaslicah, na božični večer leta 1945.

Dolgo sem se premagoval, da ne bi pokazal svojega duševnega razpoloženja. Naposled me je premagalo in udaril sem v jok. Ni se dalo premagati solz, ki so kar same vrele iz oči.

»Mama, ata, kje sta«?

Sramežljivo sem se izmuznil iz sobe in stekel v zimsko noč. Bilo mi je nerodno jokati pred otroci, ki so na nek način simbolizirali nesrečo in našega sovražnika. Pred njimi sem pobegnil na vrt po globokem snegu, ter se skrila med grmovje in drevje in se milo razjokal.

Spomin na povojne poboje na tehارج

Šestindvajsetega maja 1942
je komunistični atentator
ustrelil velikega narodnjaka
dr. Lamberta Ehrlicha.

Dr. Lambert Ehrlich

LOGATEC

V nedeljo 6. Maja, je bila slovesnost pri križu in breznu v logaški planjavi. Zbralo se je veliko ljudi od daleč in blizu, tako da je bilo komaj dovolj prostora za avtomobile na veliken travniku pod križem.

Sveto mašo je daroval gospod prelat Merlak, z somaševanjem logaških (zgornje in spodnje)župnikov. V svoji omoliji se je spominjal gospod prelat leta 1945, ko so določevali komunisti, kdo naj živi in kdo naj umre. Komur so dali številko 1, je bil določen za smrt in gospod Merlak je imel številko eno. Po Božji volji je preživel, da lahko danes priča o tistem težkem času.

Po Sv. maši je bil kulturni program s petjem, recitacijo in nekaj govori.

Še pred začetkom je urednik našega glasila poiskal napovedovalca programa in ga prosil, če mu dovolijo, da spregovori nekaj besed v spomin in čast pokojnim mučencem, tudi zato, ker so večina bili v Rupnikovem udarnem bataljonu, kjer je bil tudi sam.

Rekel mu je, da je dovoljeno in zapisal v svoj program.

Ne ven, kaj je bil vzrok, da napovedovalec programa, govora ni napovedal. Naj bo že kakorkoli. Zato napovedani govor priobčujemo na tem mestu:

Logaška klavnica pri Korenčanu

Vprašam vas dragi prijatelji: Kaj so storili ti mladi fantje in možje, da so morali prestati najstrašnejše muke, da so jih natikali na mesarske kljuge z glavo navzdol, kot zaklano živino, da so se izživljali z njimi z vsemi satanskimi barabijami, kot v Teharjah in jih končno zmetali v brezno, marsikateri je bil še živ in je hiral v nedopovedljivih bolečinah.

Kaj ste storili vi naši dragi, nepozabni bratje?

Na svojih domovih ste se zadržali pred divjimi hordami boljševikov in čakali, da se bo poleglo satansko divjanje krvi in maščevanja, potem pa ste dejali: »Vprašali jih bomo, če je naš greh braniti svoje in svojih dragih življenja«?

Če bi bili komunisti ljudje, bi razumeli našo stisko, ko smo bili pahneni v svetovno mlinsko kolesje nacifašizma in komunizma in bi z nami posto-

pali človeško. Ker pa so bili obsedeni od zlobe sovraštva in laži, smo bili zanje sovražnik, ki ga je bilo treba čimprej uničiti.

Če bi bil komunizem resnična oblast, od tedaj pa vse do danes, bi govoril resnico, bi ne skrival ne zajete domobrance, ne njihovih skritih grobišč po vsej deželi.

Ker pa so hlapci teme, laži in sprenevedanja, je njihovo delo nenehno zavajanje, laž in teror.

Saj so vedeli in videli komunisti; Tito, Kardelj, Ribičič in drugi, ki so bili v Sovjetski Rusiji, da tam ni tako opevanega raja, bratstva in enakosti. Prav dobro so v presenečenju videli, da je v Rusiji mizerija, nasilje in sužnost, pa so vendar, ko so prišli domov vztrajali, ker so pričakovali, da se bodo ob vojnem stanju in okupaciji povzpeli do oblasti, ki jo bodo obdržali s strahom in tiranijo.

Slovenci smo bili v preteklosti vrženi na sito patološkega strahu tiranije, kjer ni bilo nobene spontanosti, pluralizma. Vse je bilo planirano v naprej, strogo določeno in potrjeno. Namesto civilne družbe je bila klinična družba z zamreženimi okni, kjer se ni vedelo kdo sodi in kdo izvršuje.

Namesto demokracije je bila demonokracija, kjer je vladal satan v človeški podobi, z nasiljem in hinavstvom; ko je sin naznanil očeta in je brat posojal sestro pohotnim »tovarišem«.

Do take uzakonjene patološkosti, do ekstremizma, pride, kadar so na oblasti ljudje brez morale, brez modrosti, brez vesti in brez Boga.

Zanimivo je na primer, da so ljudje pripravljene tvegati življenje, pri napačnem prehitevanju na cesti, niso pa pripravljene povedati besedo resnice, da ne bo kdo užaljen - prizadet.

Iz lastne skušnje pa vemo, da je človeka mogoče prej zlomiti s podkupnino, kot pa s fizičnim mučenjem.

Ob mučenju se sprožijo v človeku silne moralne moči, ki uravnotežijo fizično uklenjenost in dajejo človeku določeno prednost pred mučiteljem.

V mučenju se zbudi trdna zavest, da ima na vsej črti prav, mučitelj pa je v zmoti in krivičen.

Dovolite da vam povem primer iz Teharjev, ko so domobranskemu po-

dčastniku Alojzu Makovcu iz Sv. Vida, zavrtali v ušesa bodečo žico in ga tako na »uzdi« gonili okoli barake zato, ker je komunistom odločno povedal kar jim gre, o izdajalcih in zločincih.

Dragi fantje mučenci! Vi ne spíte s prižgano lučjo in revolverjem pod blazino,

VI SPITE SPANJE PRAVIČNEGA, S KRONO MUČENIŠTVA - ZMAGOSLAVJA V SLAVI PRAVIČNEGA SODNIKA.

Boli nas vaša silna bolečina, toda PONOSNI SMO NA VAS DRAGI FANTJE!

Prosíte za nas Vsemogočnega, da tudi mi vztrajamo v luči vere in resnice, kot vi - do konca.

urednik

V. Dolenjc

SPOMINI

Naslednja noč me je vzela. Poldetu se kar ni dalo, da bi se odločil. Zato je bilo slovo od prijatelja težko. Težje še, ker nisem vedel kam in prijateljeva usoda me je skrbelala.

Hitel sem čez brda in obšel Železno Kaplo. Zdelo se mi je, da mi sledijo, zato sem jo ubral čez hribe, v Logarsko dolino in na Štajersko. Tu sem naletel na Nemce. Udaril sem na Ojstrico, pa me je spet prestregla nemška patrola,

Bežal sem nazaj v Logarsko dolino in od tu na Kamniško sedlo čez Dolge njive in pod Grintavcem na Koroško sedlo. Tu šele sem se ustavil in odpočil.

Gorenjska je ležala pred menoj kot na dlani. Pil sem lepoto te naše trpeče zemlje. Pozabil sem na lakoto in žejo, utrujenost in trpljenje. V rosnih očeh sem začutil, da bi dal vse za to našo drago zemljo.

Štel sem vasi kakor otrok in jih ovijal s spomini brezskrbne mladosti. Med njimi je stal Kranj, ponosen in samozavesten, središče v tej lepoti. Tam zadaj, čisto v kotu je slonela Škofja Loka – moj rojstni kraj.

Ta pogled mi je vlil novega upanja in hvaležen sem bil Bogu zanj. Sklenil sem, da nikoli več na zapustim moje Gorenjske.

Naslednji teden sem jih našel – fante idealiste. Bili so organizirani v slovenskem domobranstvu v Škofji Loki. Tam sva se spet našla s Poldetom. Pobegnil je za menoj naslednji dan.

In ko je prišlo povelje za odhod, sem odšel – sedaj pa se vračam – brezpraven ujetnik, ogoljufan in izdan. Dolže in zmerjajo me za nekaj, kar nikoli nisem storil. Saj me je prav njihovo nasilje pognalo v okupatorske vrste.

Takrat, ko sem pobegnil od Nemcev, se mi je zdelo, da me vse pozdravlja, danes pa me sprejemajo kriki podivjane drhali:

»Pobijte pse! Pobijte bele svinje! Pobijte izdajalce!«

Pa me ni bilo strah teh krikov, tudi divjih oči se nisem bal, bil sem prepričan, da to ni obsodba domovine. Gore in polja so čutila z nami, ob novi sužnosti, ki prihaja. In narod je čutil z nami, naši dobri, ubogi ljudje.

Kot bi žalovali nad nesrečo, ljudje niso bili na polju. Zdelo se mi je, da vsa narava čuti z nami.

Počasi se je premikal vlak, kakor da bi slutil, da v teh živinskih vagonih pelje slovensko mladino v zakol. Skozi zamreženo lino smo gledali, naše vasi, ki so hitele mimo kakor spomini mladosti, ki ugašajo v daljavi.

Pa naše gore: Storžič. Krvavec, Grintavec. Zbogom! Zbogom tudi ti, Kokrško sedlo, kraj nepozabnega spomina.

V meni je vstalo nekaj, kakor novo življenje, nova moč, da bi raztrgal tiste zamrežene line in udaril ven v naše gore, v to lepoto, ki so mi jo ukradli.

Skoraj podzavestno sem si sezul škornje in si nataknil gozjerice. Tudi žepni nož sem skrtil za podlogo v bluzi. Morda pa se mi le posreči. »O Bog«, sem molil zaupno.

Ko smo zapustili Kranj, sem se prerinil do drugega kota vagona, do zamrežene line, in gledal vasi, ki so bežale mimo: Stražišče, Zgornja, Srednja in Spodnja Bitna, nato Žabnica, Suha, pa Doljane. Koliko fantovske pesmi je vpletenih v nageljnovе kite na oknih!

Bližali smo se vasi Sv. Duh. Vsak kamen je zavil v spomin te vasi, tega mojega rojstnega kraja.

Izza hiš se zasveti bela cerkvena. Hiše so bežale mimo vlaka z velikimi vprašujočimi očmi. Tam zadaj za drevjem je naš dom Nisem ga videl, le slutil sem ga tako živo in slišal njegov klic: »Vencelj«!

Vlak se je ustavil v Škofji Loki.

Spredaj so kričali divjaki, udarjali in preklinjali.

Ko je omahnila železna ročka vagona, so se vrata odprla.

»Ven, svinje«!

»Pobite izdajalce«!

»Na grmado z njimi«!

Kriki podivjane drhali so se prepletali z vpitjem in udarci. Fantje so zadrževali izhod med gnečo kolov, bičev, puškinih kopit, ki so grozili spodaj.

Fantje so se poganjali v skoku skozi vrata. Udarci so padali tako močno, da bi klonila živina. Kogar so zbili po tleh, je obležal zmaličen.

Med zadnjimi sem skočil iz vagona. Padalo je vsevprek. Menda sem bil brezčuten za udarce, razočaranje je bolelo v dušo.

Na cesti pred postajo smo se uvrščali, nato pa odšli proti mestu.

Kmalu me je poklical nek partizan, ki me je poznal. Še drugi so začeli vpiti, da naj grem na čelo vrste. Našli so tudi mojega prijatelja Janezovega Poldeta in ga privedli poleg mene.

Še so klicali imena. Javil se je Klobovs Jakob, poveljnik loške domobranske postojanke in še tri druge poveljnike bližnjih postojank. Uvrstili so jih za nama.

Potem so vrsto pognali. Polde je stopal odločno, korajžno, da je tudi meni vлил poguma.

Partizani so zahtevali, da naj pojemo.

»Da boš pel«! me je dregnil Polde in udaril odločno:

»*Mi legionarji, mi domobranci*«! Pel je veselo in odločno, kakor da je pozabil, da korakamo v smrt.

Fantje so poprijeli. Sprva otožno, prisiljeno. Potem pa je udarila pesem v silni klic pravice iz sužnosti, ki se je zgrinjala čez našo domovino.

!...stoletja je obstala sem videl ljudi, ki so hiteli k cesti, da, a zdaj naj bi propala, se uničila za revolucijo®!

Škofjeloški grad

Še in še je pela naša pesem, v pogum zaslužjenim in v obsodbo krivičnim valptom. Ko smo šli skozi Dvor, bi od blizu videli izdano vojsko.

V očeh ljudi ni bilo sovraštva. V mokrih pogledih jim je ležalo sočutje in bolečina. V stisnjenih grlih jim je zastal krik.

Nikdar vas ne bom pozabil, vi dobri ljudje. Vaše sočutje z nami je potrditev resnice, ko se bohota laž in maščevanje.

Vzravnal sem se, kakor da me je postalo sram bojazni, ki me je zajela ob prvem srečanju. Rad bi pokazal tem ljudem, da nam ni žal naših žrtev, ne naše mladosti.

Čez dobre pol ure smo dospeli v Škofjo Loko. Mrak je že zajel dolino. Dobro, da nismo prišli podnevi, ker bi se sicer ponovilo pretepanje in psovke, kajti mesto je bilo podivjano od slepega sovraštva. Najslabše bi jo odnesli mi, kar nas je bilo prej na postojanki v mestu.

Ko smo prišli skozi spodnja grajska vrata na dvorišče, smo zavili levo in desno drug za drugim po stopnicah navzgor. Ob straneh so stali partizani in vsak se je hotel izkazati z udarci. Na vrhu stopnic sem zagledal

fanta, prisilnega partizanskega mobiliziranca, ter ga prosil, da bi shranil moj uro in denarnico s slikami in vse skupaj izročil mojim domačim, ko se vrnejo. Fant je vzel vse in mi obljubil, da bo izpolnil mojo željo.

Vsedel sem se po med ostale fante. Dovolili so jim, da smejo použiti kaj malega, kar imajo s seboj. Tudi sam sem poiskal v nahrbtniku kruh in salamo ter prigriznil. Toda po prvih grizljajih me je nekdo močno udaril po glavi, tako da se mi je posvetilo in mi je malica odletela iz roke. Potem me je bil tako močno, da nisem utegnil pogledati kvišku. Kri mi je zalila obraz. Ko je prenehal, je ukazal, da vstanem.

Pred menoj je stal Vraničarjev Drago, star komunist, ki je bil vse od začetka v gozdu.

Od ljudi sem slišal že prej, da je poklicni krvnik.

Kričal je nad menoj, da so se mu penila usta. Ko mu je zmanjkalo psovka, je zgrabil brzostrelko za cev in začel s kopitom mlatiti po meni. Zbil me je po tleh. Nato je vpil, da naj vstanem, me je ponovno zbil. Takega so me vlekli v bunker in redek mimoidoči mi je prizanesel z udarcem ali brco.

Še tudi potem, ko so druge privlekli v to ozko temnico so se znašali nad menoj.

Strašna je bila tista noč.

Ko se je zdanilo, so prihajali novi z novimi udarci. Kar podajali so si nas drug drugemu.

Kadar pa se jim je zahotelo posebne zabave, so poklicali dva izmed jetnikov na dvorišče in tam sta se morala pretepati med seboj, okoli stoječi pa so se krohotali in ju priganjali z biči.

Dvakrat so me poklicali v tisto krvavo areno.

Prvič so mi dodelili fanta iz Golice v Selški dolini. Precej dobro me je prijemal, pa vendar tisti udarci z roko so božali, ker so bili udarci sotrpina – soborca.

V drugo pa so mi postavili nasproti Rutar Jakoba, po domače Burjovčev iz Puštala.

Prvi bi moral udariti on. Dvignil je roko in se lahko dotaknil mojega lica. »Tovarišice«, so kar zacepetale nad tako predrznostjo. Navalili so nanj in ga zbili po tleh. Ko se je spet dvignil bi moral udariti jaz. Če bi zahtevali, da naj samega sebe bijem, bi morda ubogal. To pobalinsko

početje pa mi je pognalo kri v glavo. Približal sem se Jakobu prav do obraza in mu obrisal krvavo lice...

Vpitje je bilo vseprek in udarci od vseh strani so padali po meni. Ko se je poleglo bičanje, so spet vpili, naj se bijeva. Te igre jim nisva ustregla in spet so udarjali, da je kri zalivala oči.

Ko pa so uvideli najino trmo, so naju pognali nazaj v bunker. Ob zidu sva se drsala, brez občutka življenja. Za nama so se zaprla vrata, midva pa sva se objela kot brata in kljub vsemu sva bila srečna, ker nisva bila ubijalca.

Ko pa sem spoznal, da se tu v tej tesnobi nama reži smrt s počasnim mučenjem, me je postalo groza. In vendar smrt bi bila edina rešitev. Potem ne bo več teh ostrih udarcev, pljunkov in sramotenja.

Začel sem misliti, kako bi naredil, da bi me čim preje ubili. Molil sem k Bogu, če je njegova volja, da me reši teh muk.

Največji učenjaki prihajajo pri svojih raziskovanjih do religije.

Max Planck je rekel, da je pri veri Bog na začetku pri znanosti pa na koncu.

Einstein je dejal, da je znanost brez vere hroma vera brez znanosti pa slepa.

Niels Bohr pa je trdil, da vodi nova teoretična fizika naravnost v religijo.

Celestin Jelenc

Mirko Flak

Dvigni se...

Dvigni se, sij, iz grobov,
dvigni se v zarjo nebes;
dvigni se, krik teles brezdanjih, neporavnanih.
Zgrmite naših gora resnico
iz svojih skalnih prs,
z ostrino grebenov režite
nenehno v globino.
Za vedno pričajte z grobovi domovine,
kako so ljubili Boga in domovino
naši bratje, zdaj v zarji neumrljivi,
naš ponos - oni - večno živi,
naši mučenci.

*Ponosna sem,
da sem*

**MATI
MUČENCEV**

**SNOPKOVA MAMA
IZ ŠENTJOŠTA**

Ljubezen do vseh

Ljubi ljudi, živali,
rastlinje in gore,
polja, gozdove.
Če boš vse to ljubil
se ti bo ob vsem
razodela božja
skrivnost;
na koncu pa boš
s svojo ljubeznijo
zaobjel ves svet.

*Ruski romanopisec
Fjodor Mihajlovič Dostojevski*

Tri za lahko noč

Žena možu, ki ga je čakala, pa je prišel pozno domov:

»Ali se zdaj pride? Veš koliko je ura?«

»Ravno ena! je mož odločen.

(med tem ura bije tri)

»Ti se motiš, ura je tri.«

»Neumnost, ta ura jeclja!«

»Kako pa žena vozi, Andrej«, vpraša Miha sosedu.

»Odlično, gre kot strela!«

»Pa ni nevarno?«

»Seveda je, saj vsake toliko kam udari.«

Mati vpraša Mihca, ko ta pride iz šole:

»No Mihec, kako je bilo v šoli?«

»V redu, mama. Gospodična je Marka poslala domov, ker je prišel neumit.«

»No, ali ste se kaj naučili iz tega?«

»Smo, mami. Danes nas je prišla v šolo več kot polovica neumitih.«

DAROVALI SO

Tiskovni sklad

Frank A. Lukež	\$ 80.-
Darinka Skubic v spomin na moža Janeza	\$ 30.-
Lilian Sivec v spomin na brata Franceta Kranjc	\$ 40.-
Marija Sladič	\$ 30
Franjo Mejač	\$ 20.-
Zidar France	\$ 10.-
Ivan Bambič	\$ 5.-
Erpič Franc	E 60.-
Ciril Zajec	E 10.-

Darovi iz Kanade

Klemenčič Stane (Trenton)	\$ 500.-
Hutchison Marija	\$ 100.-
Za pokojne iz družine Cvajnar darovala hčerka in sestra Slavja Jereb Cvajnar	\$ 125.-
V spomin na brata Ivana, Petrič Fani ..	\$ 20.-
Šelahaer Emalija	\$ 20.-
Sedej Matija	\$ 25.-
V spomin pokojne žene Sofije, Slak Florjan	\$ 45.-
Seljak Anton	\$ 30.-
Ferkul Mija	\$ 20.-
V spomin na pokojnega brata Janeza, Gorjup Anton	\$ 10.-
Meglič Ignac	\$ 20.-
Kastelic Jože	\$ 15.-
Košćak Franc	\$ 15.-

Gimpel J.	\$ 10.-
Platnar Janez	\$ 10.-
Palčič Marija	\$ 10.-
Kožel Jože	\$ 5.-
Šubelj Stane	\$ 5.-
Pleško Ciril	\$ 5.-
Pogačar Jože	\$ 5.-
Kraljič Franc	\$ 5.-

Darovi društvu USA

Toni Vogel v spomin na ženo Marijo ...	\$ 20.-
Dragica Drew v spomin na moža Williama	\$ 20.-
Štefi Jarem v spomin na moža Lojzeta	\$ 10.-
Anica Košir	\$ 10.-

Darovi društvu Toronto

Muhič Anton	\$ 100.-
Muhič Marija	\$ 100.-
Šubelj Branko	\$ 100.-
Košćak Franc	\$ 100.-
V spomin na brata Martina in Staneta, Franc Kus	\$ 50.-

Rožmanov dom

Katerina in Lojze Burjes	\$ 500.-
Klemenčič Stane (Trenton)	\$ 500.-
Hutchison Marija	\$ 100.-

Največja sreča je osrečiti druge.

Prisrčna hvala vsem darovalcem. Bog vam povrne v sreči, uspehu in zdravju!

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov.

TABOR je last zveze DSPB - TABOR

Mnenje Tabora predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Tabor izdaja konzorcij.

Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila.

• • •

TABOR is the voice

of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

• • •

TABOR es el órgano

de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos.

• • •

NAROČNINA (letna):

Za Slovenijo in Evropo 20 €.

Za vse druge države 20 USA dolarjev.

• • •

*Dopise, članke, poročila in nakazila
pošiljajte na naslov konzorcija:*

Mag. Ivan Korošec,

Bratov Učakar 90

1000 Ljubljana

Slovenija.

E-mail: ivankorosec@hotmail.com

• • •

Glasilo Tabor ureja uredniški odbor

Tehnični urednik: Andrej Gale

Tiskovna poročila: dr. Peter Urbanc

Konzorcij: mag. Ivan Korošec

Tiskarna: Rudi Mišmaš, Šmarje Sap

